

Értékek és hagyományok

Van okunk az ünneplésre az elmúlt tíz év eredményeinek fényében, de hogy húsz esztendő múlva is legyen mit ünnepelni, ahhoz sok munka áll még előttünk.

Most olyan területekről kívánok szólni, melyek sok helyütt csak megtűrték, olykor még szégyellni valóak is, távol tartottak vagy kényszerűen elfogadottak. Nem hasznosítjuk eléggé ezt az erőforrást, amely itt, a Kárpát-medencében bűvópatakszerűen jelen van. Ilyenek például a különféle játékok. Eme játékok átéltek minden viharos történelmi esztendőt, évtizedet, sőt olykor még évszázadokat is. Ezek a közösséget formáló, alakító, szervező tevékenységek szinte mindenütt megtalálhatóak és adottak.

A népfőiskolai gyakorlatban az elmúlt húsz esztendőben több játékot is kipróbáltunk, és tapasztalatom alapján azt mondhatom, hogy nagyon nagy erőforrást jelentenek. A szenvedély fantasztikus erő. Van káros szenvedély, mellyel most nem foglalkozunk, és van olyan szenvedély, amely következtében szinte izgalmi, lázas állapotba kerül, aki csak meghallja az adott játék nevét. Mert kicsit ért hozzá, sikerélménye van általa és nemcsak az erejét, elméjét teszi próbára, hanem eközben átélheti a közösségi lét élményét, beszélgethet, ismerkedhet, kapcsolatot építhet és ápolhat.

Húsz játékot szeretnék a figyelmükbe ajánlani, melyek közül az

első a sakkjáték. A '90-es évek elején volt egy álmunk: egy sakkexpót szerettünk volna megvalósítani. A Kecskeméti Széchenyi Sakkegylet az esemény előkészületeit már el is kezdte szervezni, de Horn Gyulának ellehetetlenítették a kezdeményezés megvalósítását. Habár akkor nem kerülhetett rá sor, de a sakkexpó gondolata megmaradt. Végül '95-'96-ban Lakiteleken megvalósítottuk ezt az elképzelést. Azóta is minden esztendőben egy Kárpát-medencei sakkversenyt rendeztünk és rendezünk, élő pontokkal. Ennek következtében egy olyan kapcsolatrendszer jött létre, melyben házasságok is születtek, felvidéki-délvidéki magyarok találak egymásra és fantasztikus élményekkel gazdagodott minden résztvevő. A népfőiskolai hálózaton belül következő lépésként szeretnénk majd ezt a játékot is mindenütt megjeleníteni, segítségül hívva ehhez a Nemzeti Művelődési Intézet kapcsolatrendszerét.

Másik szívmengető játék a Fedák Sári Kupa, az ultiverseny. A Magyar Ultiszövetséggel indítottuk útjára ezt a játékot. Több mint százan gyűlnek össze egy-egy alkalommal, mely találkozók végén emlékszobrot kapnak a győztesek. Elmondható tehát, hogy a szakma és a tudás adott. Hogy ez mennyire fontos, azt egy rövid történettel szemléltetném.

Az első alkalommal, amikor megszerveztük a Fedák Sári Kupát

a reggel kilenc órai kezdés előtt néhány perccel nyílt a Kölcsey Ház ajtaja és jó hangosan, hogy mindenki hallja, megszólalt egy alak: „a Lezsákot keresem, Tanács István vagyok, a Népszabadság újságírója, egy riportot akarok készíteni”. Ültünk a kávézó előtt és megint csak jó hangosan kérdezett, hogy a közben mögém gyűlt ultisok is hallják, akik utána vissza is igazolták, gyanakodva hallgatták, miközben azon morfondíroztak, hogy: Lakitelek, politika, először vagyunk itt, mibe rángatnak bele minket... Volt tehát egyfajta tartózkodás és aggodalom a jelenlétükben. Első kérdése az újságírónak, hogy miért éppen Fedák Sáriról neveztek el ezt az ultiversenyt. Válaszomban a kontrákat soroltam fel: kontra, re-

kontra, szubkontra, mordkontra, hirschkontra és Fedák Sári. Erre nekem szegezte a kérdést: „*Jó, jó, de azt maga tudja, hogy Fedák Sárit háborús bűnökért a Népbíróóság elítélte?*”, Döbönt csend a hátam mögött. Válaszoltam neki, ekkor már magam is jó hangosan beszéltem, hogy tudom. *Hát akkor?* – kérdezte értetlenkedve és így folytatta: „*Maga tudja, hogy Fedák Sári '45-ben Bécsben a nyilas rádióban felolvasott szövegeket és ezért Népbíróóság elé állították?*” Mondtam, hogy tudom. *Akkor miért éppen Fedák Sáriról?* Válaszoltam neki: Azt tudja, hogy a Népbíróóság fölmentette? *Fölmentette?* Igen, fölmentette, és akkor már rajtam volt a sor: Azt tudja, hogy a Horthy-rendszerben is bíróság elé állították a kommün bukása után Fedák Sárit, mert egy teherautó tetejéről PestBudán vöröskatonákat toborzott, hogy felszabadítsák Kárpátját? Ekkor már teljesen összezavarodva kérdezte: *Horthy... bíróság... vörös katonákat toborzott? És mi történt?* Horthy bírósága is fölmentette Fedák Sárit – válaszoltam neki. Erre még nagyobbra nőtt a feszült csend. Szinte lehetett hallani a sóhajt a hátam mögött és Tanács István érdemére mondom, hogy végül azt felelte: *tudja mit, Lezsák úr? Menjünk inkább ultizni.*

Ez példatörténet számomra, mely bebizonyította azt, hogy mennyire fontos felkészülni ezekre a vetélkedőkre, játékokra, mert ha akkor én ezt nem tudom – mivel sokan nem tudták, vagy ma se tudják –, akkor lemosnak és a Népszabadság féligazságokkal hangolja, befolyásolja a közvéleményt. Ezt követően pedig azt a száz embert tényleg nehéz, keserves helyzetbe hozza, aki eljött aznap játszani.

A következő a gombfoci, szektorlabda, melynek még világbajnoksága is van. A magyarok nagyon jól szerepelnek benne. Ez is egy régi, már százszentendős sport-

játék. A Magyar Asztali-Labdarúgó Szövetséggel szervezzük közösen ezt is, már legalább tíz esztendeje. Rendkívüli népszerűségnek örvend és olyan embereket hoz be és össze, akikről nem is gondolnánk, hogy eljönnek a Kölcsey Házba, leülnek, játszanak és közben még egy kiállítás is megnézik, beszélgetnek, sétálgatnak.

Malomjáték, melyből létezik Európa-bajnokság, sőt még világbajnokság is. Több száz millióan játszó a világban. Rendkívül nagy hagyománya van nálunk is és szerencsénk van, hogy egy olyan ember fogja össze és tartja kézben ezt a területet, aki hamarosan Európa-bajnokságot szervez Lakitelekre ebből a nagyszerű játékból. Ez is egy kiváló közösség.

Römi játék, nem tudom hányan tudnak még römizni, de ez a játék is nagy múltra tekint vissza, melyből szintén szerveződött egyesület. Érdekes, hogy szintén rendelkezik világbajnoksággal.

Bridzsjáték, biztos kevesen tudják, hogy Járai Zsigmond, a Magyar Nemzeti Bank korábbi elnöke a Magyar Bridzs Szövetség elnöke is egyben. Fantasztikus fiatalokból áll a csapat, akik szívesen kipróbálták

a footgolfot is, méghozzá a footgolfosok szerint nagyon jól is játszó. Rögtön mértek, ésszel rúgták el a labdát, nézték a széljárás irányát és így tovább. Ez szerintem csodálatos és jól mutatja a bridzsjáték gondolkodásra gyakorolt hatásait.

Ezeknek a játékoknak a mobilizálásban hatalmas szerepük van. Nagyon nehéz bevonni, aktivizálni a fiatalokat, különösképpen a 16 – 18 éves korosztályt, melynek egy jó eszköze lehet akár a csocsójáték is. Ha azt mondjuk nekik, hogy értékfeltáró kollégiumot szervezünk és jöjjenek el, akkor kevesen figyelnek, húzódoznak. De, ha azt mondjuk, hogy csocsó, arra élénk figyelem a válasz és máris felkapják rá a fejüket. Végül olyan beszélgetések születnek az ilyen alkalmak során, amelyekre nem is gondolnánk. Az ifjúság feloldódik és kinyílnak a szemünk előtt.

Vagy vegyük például a biliárdot. Ennek is nagy hagyománya van és nemcsak a kocsmákban. Minden közösségi helyen ott kell, hogy legyen ez a játék, hogy bárki be tudjon kapcsolódni, beszélgetést kezdeményezhessen, megmutathassa mit tud vagy éppen gyakorolhasson ezen a területen.

Kép: Lakitelek – Hungarikum Liget

A darts is hatalmas népszerűségnek örvend az egész világon. A Népfőiskolán is szervezzük az ehhez kapcsolódó eseményeket és szinte bárhova mentünk, szóltunk, hogy ilyet tervezünk, szinte azonnal megmozdultak az emberek. Mivel minden korosztály érdeklődik utána, így a nemzedékek közötti kapcsolat erősítésére is teljesen alkalmas.

Footgolf. Lakiteleken felépítettük az első hazai footgolf pályát, melyet szerencsére nagy érdeklődés övez. A jövőben Európa-bajnokságot szervezünk belőle. De itt van a teqball játék is, mely egy magyar fejlesztésű sportjáték. Ha pedig már magyar találmány, akkor nem maradhat ki a rubik kocka sem. Döbbenetes számomra, hogy a legjobb kockaforgatók néhány másodperc alatt mire képesek. Itt van egy új játék is, a pétanque, strandokon látni ehhez hasonlót, ezen a területen is rendeznek Európa-bajnokságot.

Asztalitenisz. Nagy szükség van rá, mely nem csak az egymással való játék miatt élvezetes, hanem mert megtanulják például Sidó Ferenc nevét. Emellett a Faházi Janikát is meghívják, aki egy tolltartóval pingpongozik, de a mutatóvánt követően a sportsikereiről is beszél,

szabadon lehet tőle kérdezni, közelebbről megismerhetik. Az ilyen események, élmények következtében pedig szinte láthatatlanul kialakul a nemzeti kötődés.

A vakok és a mozgáskorlátozottak számára készül a Kárpát-medencei sportközpontunk, a Kárpátia Rendezvényház, melyet június végén adunk át. Már felmértük, hogy hol vannak jó csörgőlabdajátékok, bemutatók, melyeket szeretnénk majd elhívni Lakitelekre, emellett a kerekesszékes kosárlabda helyszínként is szolgál majd ez az épület.

Az ördöglakat a lelemény, a magyar ész döbbenetes világát erősíti. Rengeteg ember szenvedélye az újabb és újabb ördöglakatok készítése, ebből is találkozókat szervezünk.

A grillázs, amely főleg az Alföldön csodálatos hagyománnyal bír.

Egy lenyűgözően összetartó közösség. Nem is gondolnánk, hogy a készítők leveleznek egymással és együtt jelennek meg különböző eseményeken. Mindemellett magába foglalja a szépérzékét, a formát, a népi értékeket, melyek mind adottak, csupán a megfelelő környezet megteremtésére van szükség a kiteljesedéshez.

Az imént felsoroltak közös jellemzője, hogy hihetetlen közösségépítő és hagyományápoló erővel bírnak, miközben sokan nem szentelnek nekik nagy figyelmet. Pedig ezek az értékek, hagyományok nagy erőforrást jelentenek. Próbáljuk tehát a magunk lehetőségeivel segíteni, szervezni ezeket és helyet adni számukra itt, a Népfőiskolán, a Nemzeti Művelődési Intézet kapcsolati hálózatával karöltve. Közösen azon kell munkálkodunk, hogy bátrabban nyúljunk ezekhez a területekhez, mert ezzel lehet a közösségeket előhívni a bűvópatak rendszerből, aztán működtetni, sikerélményt adni, megtartani, erősíteni, terjeszteni. Ez a mi felelősségünk és feladatunk.

Végezetül egy mondat, régi gondolat: *ember nélkül semmi nem lehetséges, intézmény nélkül semmi nem tartós*. Megvan az ember – Závogyán Magdolna –, és megvan a csapat, van egy intézményrendszer, amelyik már a tizedik szülinapját ünnepelte. Ez az intézményrendszer tartós lesz, elsősorban közös munkánk miatt.

Isten éltesse a Nemzeti Művelődési Intézetet!

LEZSÁK SÁNDOR József Attila-díjas magyar költő, tanár, az Országgyűlés alelnöke, a Nemzeti Fórum Egyesület elnöke, Bács-Kiskun Megye 4. számú választókerület országgyűlési képviselője. 1991-től a Lakitelek Alapítvány és Népfőiskola alapítója, a kuratórium elnöke. 2004 márciusától a Mindszenty Társaság ügyvezető elnöke. Számos elismerésben részesült, többek között 2019-ben Magyar Érdemrend nagykeresztje polgári tagozat kitüntetéssel és Petőfi-díjjal vehetett át.